

Kartka z kalendarza

75 ROCZNICA BITWY O ANGLIĘ

1 września 1939 roku wojska niemieckie uderzyły na Polskę, rozpoczynając **II wojnę światową**.

17 września do agresji na państwo polskie przyłączył się również **Związek Radziecki**.

Rząd polski musiał przenieść się do Londynu i stamtąd podejmował wszystkie decyzje. Po zajęciu Polski Hitler rozpoczął inwazję na inne kraje!

10 lipca 1940 roku rozpoczęła się **bitwa o Wielką Brytanię** toczona między **niemieckim lotnictwem Luftwaffe** a **brytyjskim RAF**. Była to pierwsza kampania toczona wyłącznie za pomocą lotnictwa.

FAKTY

Bitwa o Anglię II wojna światowa, front zachodni	
	
Bombowce Heinkel He 111 nad Londynem w czasie bitwy o Anglię	
Czas	10 lipca 1940 – 31 października 1940
Miejsce	przestrzeń powietrzna nad Wielką Brytanią
Przyczyna	Niemieckie roszczenie terytorialne
Wynik	zwycięstwo Wielkiej Brytanii i sojuszników

Strony konfliktu	
 III Rzesza Włochy	 Wielka Brytania Polska Kanada Czechosłowacja i inni sojusznicy
Siły	
1260 średnich bombowców 320 bombowców nurkujących 1080 myśliwców	754 myśliwce jednomiejscowe 149 myśliwców dwumiejscowych 560 bombowców 500 samolotów obrony wybrzeża
Straty	
1733 samoloty	1087 samolotów 27 450 cywilów w wyniku bombardowań 32 138 rannych

UDZIAŁ POLAKÓW W BITWIE O ANGLIĘ

W bitwie o Anglię najpierw w składzie, a potem u boku RAF, walczyły 4 polskie dywizjony: 2 bombowe (300 i 301), 2 myśliwskie (302 i 303) oraz 81 polskich pilotów w dywizjonach brytyjskich, w sumie 144 polskich pilotów (poległo 29), co stanowiło 5% ogółu pilotów RAF biorących udział w bitwie. Polacy zestrzelili około 170 samolotów niemieckich, uszkodzili 36, co stanowiło około 12% strat Luftwaffe. Dywizjon 303 był najlepszą jednostką lotniczą, biorącą udział w bitwie o Anglię – zgłosił zestrzelenie 126 maszyn Luftwaffe.

Dywizjon 303

został zorganizowany w Blackpool przez **majora Zdzisława Krasnodębskiego** i był sukcesorem III/1 Dywizjonu Myśliwskiego, który bronił Warszawy we wrześniu 1939 r.

Po swoim poprzedniku jednostka otrzymała godło i patrona Tadeusza Kościuszkę.

2 sierpnia 1940 r. piloci zostali przeniesieni na lotnisko Northolt pod Londynem

(miejsce to miało stać się rejonem najcięższych walk powietrznych),

nadal jednak należeli do jednostki szkoleniowej, której nie posyłano do walki. Pierwsza akcja bojowa miała miejsce 30 sierpnia 1940 r.,

Dywizjon 303 rozpoczął swój szlak bojowy.

Do końca 1940 r. jego piloci zestrzelili 126 samolotów,

z czego aż 108 we wrześniu, czyli w okresie najcięższych starć. Nie będzie przesadą stwierdzenie, że w tej bitwie Polacy wpłynęli znacząco na losy wojny. Choć stanowili 10% pilotów walczących po stronie aliantów, zestrzelili 15% maszyn niemieckich (z czego ponad połowę Dywizjon 303).

WIEDZIAŁEŚ, ŻE:

- ✓ Dzieje Dywizjonu 303 w czasie Bitwy o Anglię opisał w książce *Dywizjon 303* Arkady Fiedler, książka ta miała liczne wydania krajowe i zagraniczne (po angielsku i portugalsku).
- ✓ Imię Dywizjonu nosi wiele osiedli mieszkaniowych w Warszawie, Krakowie, liczne placówki szkolne w Polsce.
- ✓ W 70. rocznicę Bitwy o Anglię Biuro Edukacji Publicznej Instytutu Pamięi Narodowej zaprezentowało w Parlamencie Europejskim wystawę „Battle of Britain” poświęconą pilotom z Dywizjonu 303. W IPN przygotowano także planszową historyczną grę edukacyjną „303”.
- ✓ Szwedzki zespół metalowy Sabaton, dowiedziawszy się o dywizjonie 303 napisał piosenkę pt. „Aces in exile”.
- ✓ Dzieje Dywizjonu 303 możemy obejrzeć w brytyjskim filmie wojennym *Battle of Britain* z 1969 roku oraz w produkcji polsko – brytyjskiej pod tytułem *Dywizjon 303. Historia prawdziwa* z 2018 roku.

302 DYWIZJON MYŚLIWSKI „POZNAŃSKI”

302 Dywizjon Myśliwski "Poznański" został sformowany na terenie Wielkiej Brytanii rozkazem z dnia 13.07.1940 roku. Brytyjskim dowódcą został **S/Ldr William A. J. Satchell** a polskim **mjr Mieczysław Mümler**. Macierzystym lotniskiem dla dywizjonu stało się lotnisko **Leconfield**. Od początku dywizjon był wyposażony w samoloty Hawker Hurricane Mk. I. Pierwsze zwycięstwo dywizjon odniósł 20.08.1940 r., kiedy to S/Ldr Satchell i ppor. Wapniarek zestrzelili Junkersa Ju - 88. Przez cały okres Bitwy o Anglię, jednostka podporządkowana była 12. grupie, której zadaniem była ochrona południowo-zachodniej części Anglii. **Największą bitwę dywizjon stoczył podczas tak zwanego "Dnia Bitwy o Anglię" tj. 15 września, kiedy to strącili 9 samolotów nieprzyjaciela na pewno i 5 prawdopodobnie, bez strat własnych.** 11.10.1940 r. dywizjon został przebazowany na lotnisko **Northolt**. Kolejne przebazowanie miało miejsce 14. listopada na lotnisko **Westhampnett**, gdzie dywizjon pozostał do kwietnia 1941 r. Piloci 302. Dywizjonu Myśliwskiego zestrzelili na pewno 46 samolotów wroga, prawdopodobnie 25 i uszkodzili 18 nieprzyjacielskich maszyn.

CIEKAWOSTKA

Jaką tajemnicę może skrywać stary regał z książkami? - o niezwykłym odkryciu w rodzinie Mordasiewiczów.

Od listopada 2013 roku reprezentanci naszej Szkoły składają coroczną wizytę na grobach polskich lotników w Leconfield. Nasza Kadra systematycznie przybliża uczniom tematykę udziału i roli Polaków w

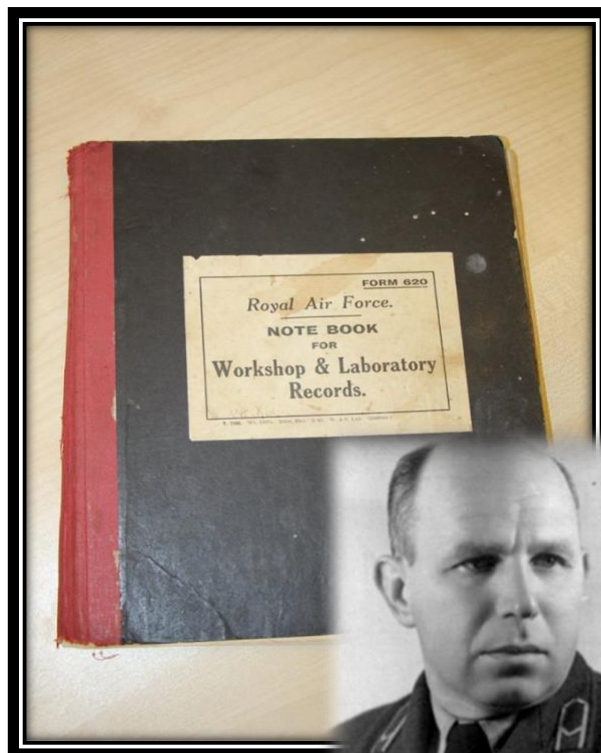
Bitwie o Anglię. W jaki sposób zainteresować dzieci

i młodzież historią, by nie

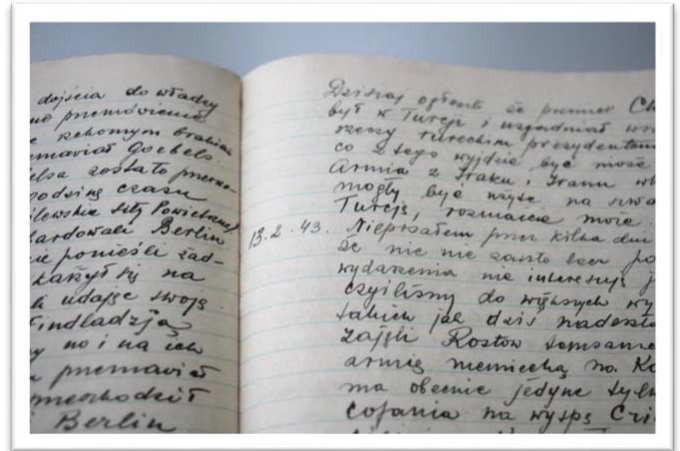
zanudzić ich faktami i datami? Najlepiej zaprosić ciekawych gości, którzy podzielą się niesamowitą

rodzinną historią. 10 października 2015 naszych uczniów odwiedziła Pani Joanna Nation, prawnuczka Władysława Mordasiewicza kancelisty Dywizjonu 302. Pani Joanna, obecnie mieszkanka Hull, od kilku lat

towarzyszy nam w listopadowych wyjazdach na cmentarz w Leconfield. Tym razem wystąpiła w roli wykładowcy i opowiedziała o tym jak kilka lat temu członkowie jej rodziny dokonali zupełnie przypadkowo niesamowitego odkrycia. Wśród wielu książek na starym regale odnaleziono dzienniki wojenne pradziadka Władysława Mordasiewicza! Dzienniki prowadzone od początku wojny do 1947 roku mają bezcenną wartość. Spisane zostały przez naocznego świadka zdarzeń. To dzięki nim dowiadujemy się dzisiaj o długiej wędrówce jaką przebyli przez świat nasi lotnicy i jak wyglądała ich codzienna służba. Szczególne zainteresowanie uczniów wzbudziły fragmenty dotyczące pobytu Dywizjonu 302 na terenie bazy w Leconfield. Zawartość dzienników jest obecnie powszechnie dostępna dzięki ojcu Pani Joanny Panu Krzysztofowi Mordasiewiczowi, który opublikował treść na stronach swojego rodzinnego bloga www.mordasiewicz.pl. Pani Joanna opowiedziała nam także o dalszych burzliwych losach pradziadka, związanych z powrotem do powojennej Polski. Rodzinna historia Pani Joanny zrobiła ogromne wrażenie na naszych

uczniach. Na pożegnanie Pani Joanna obiecała nam, że już wkrótce znowu nas odwiedzi, tym razem w towarzystwie swojego taty, który specjalnie dla nas przywiezie z Polski oryginalne dzienniki Władysława Mordasiewicza. 9 stycznia 2016 ponownie mieliśmy wielką radość gościć w naszej szkole Panią Joannę oraz jej tatę. Pan Krzysztof dotrzymał obietnicy złożonej przez córkę i przywiózł ze sobą oryginalne dzienniki dziadka, zapiski, wycinki z gazet oraz stare fotografie. Osobiście mogliśmy dotknąć rodzinnych pamiątek. Pan Krzysztof zabrał nas w podróż śladami znakomitego przodka i pokazał swój fotoreportaż

z sentymentalnej wizyty sprzed kilku lat na terenie niedostępnej obecnie dla turystów bazy RAF w Lenonfield. Jesteśmy bardzo wdzięczni Pani Joannie Nation i Panu Krzysztofowi Mordasiewiczowi za kilkuletnią już współpracę z naszą szkołą i za niezwykle interesujące lekcje historii, w których mieliśmy przyjemność uczestniczyć. Serdecznie gratulujemy Państwu strony internetowej Rodziny Mordasiewicz. Podziwiamy ogrom pracy włożony w przepisaniu dzienników oraz doceniamy chęć dzielenia się rodzinną historią z młodym pokoleniem, a tym samym ocaleniem jej od zapomnienia.

Na zdjęciach: Pani Joanna Nation i Pan Krzysztof Mordasiewicz z wizytą w naszej szkole.

Jeżeli chcesz dowiedzieć się więcej koniecznie odwiedź: <http://www.mordasiewicz.pl/>

WARTO WIEDZIEĆ!!!

Niedaleko Hull, w miejscowości **Leconfield** znajduje się kościół St. Catherine (św. Katarzyny). Obok kościółka jest cmentarz, na którym spoczywa 18 żołnierzy poległych w czasie II wojny światowej. Wszyscy byli lotnikami, w większości związanymi z pobliską bazą RAF Leconfield. Była ona lotniskiem kilku polskich dywizjonów, m.in.

302 Dywizjonu Myśliwskiego "Poznańskiego" oraz **303 Dywizjonu Myśliwskiego im. Tadeusza Kościuszki** w czasie bitwy o Anglię. Aż sześciu pochowanych w Leconfield lotników służyło z napisem "POLAND" na mundurze.

Pierwszym z nich jest **por. Bury-Burzymiski** z 303 dywizjonu, który zginął w wypadku podczas lotu treningowego 24 października 1940 r. W czasie ćwiczebnej walki wszedł w nurkowanie i nie wychodząc z niego rozbił się o ziemię koło wsi Bishop Burton w hrabstwie Yorkshire. Prawdopodobną przyczyną była utrata przytomności przez pilota. W tragicznym locie Burzymiski pilotował Hurricane'a I RF-R (R3607)

St. szer. Rossochacki był mechanikiem 303 dywizjonu. 27 października 1940 r. lotnisko "Kościuszkowców", właśnie baza RAF Leconfield, zostało zaatakowane przez dwa niemieckie Heinkle 111. Samoloty ze swastykami na ogonie zrzuciły na nie 16 bomb i ostrzelały z karabinów maszynowych zaparkowane na lotnisku samoloty. Ciężko ranny Rossochacki trafił do szpitala w Beverley, gdzie zmarł 2 listopada 1940 r.

17 maja 1942 r. zginęli dwaj piloci 308 Dywizjonu Myśliwskiego "Krakowskiego": dowódca jednostki **kpt. Szyszka** oraz **kpr. Knott**. Podczas lotu treningowego w wyniku błędu popełnionego przez Knotta doszło do zderzenia ich Spitfire'a VB Knotta (AB250) ze Spitfirem VB (BL534) Szyszki. Dowódca "Krakusów" próbował się ratować na spadochronie i wyskoczył z samolotu, jednak zginął uderzony statecznikiem poziomym samolotu.

26 maja 1942 r. zginął **sierż. Zieliński**, służący w ferryingowej jednostce 3 Delivery Flight. Podczas lotu transportowego bez zezwolenia rozpoczął wykonywanie akrobacji na małej wysokości. Robiąc wolną beczkę rozbił się w Burgess Farm koło macierzystego lotniska, bazy RAF High Ercall. Pilotował Magistra I (R1822).

28 sierpnia 1942 r. w wyniku kolejnego wypadku poległ **ppor. Balon** z 316 Dywizjonu Myśliwskiego "Warszawskiego". Podczas wykonywania lotu treningowego nad zatoką Bridlington wszedł w nurkowanie i nie wyprowadził z niego samolotu, wpadając do wody. Utonął w kabinie Spitfire'a VB SZ-X (AD313).

Ostatnim z pochowanych w Leconfield lotników był **kpr. Radzimski**, mechanik 316 dywizjonu. Stracił życie w wypadku drogowym, gdy jadąc na motocyklu zderzył się z wojskową karetką. Miało to miejsce 6 października 1942 r.

Na cmentarzu w **Driffield** na niewielkiej działce wojskowej skupione jest blisko 60 grobów wojennych. W trzech spoczywają lotnicy Polskich Sił Powietrznych.

Pierwszym z nich jest **kpr. Orzechowski** z 316 Dywizjonu Myśliwskiego "Warszawskiego". Zginął w wypadku lotniczym podczas wykonywania lotu treningowego nocą z 22 na 23 listopada 1942 r. O godz. 22.10 zderzył się z krążącym nad lotniskiem Beaufighterem VI (EL394) z jednostki szkolnej 2 Operational Training Unit, pilotowanej przez Sgt Roberta A. Pattersona z RCAF. Maszyny rozbiły się koło Barmston w hrabstwie East Riding of Yorkshire, obaj piloci ponieśli śmierć na miejscu. Orzechowski pilotował Spitfire'a VB SZ-A (BL246).

12 grudnia 1942 r. zginął kolejny pilot 316 dywizjonu, **por. Kowalski**. Podczas przelotu dostawczego z bazy RAF Portreath, skąd sprowadzał nową maszynę dla dywizjonu, Spitfire'a VB (W3599) nie był w stanie zlokalizować we mgle własnego lotniska. W rezultacie nieprawidłowej oceny wysokości rozbił się o jeden z budynków gospodarstwa South Hall Farm w Hutton Cranswick w hrabstwie Humberside, w pobliżu lotniska. Maszyna została doszczętnie zniszczona, a pilot zginął na miejscu.

7 maja 1943 r. w tragicznym wypadku życie stracił mechanik 306 Dywizjonu Myśliwskiego "Toruńskiego", **kpr. Radziński**. Doznał porażenia prądem podczas obsługi lutownicy.

Więcej informacji na ten temat i zdjęcia znajdziesz na stronach:

http://www.polishairforce.pl/_cmleconfield.html

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.938475609514474.1073741874.475074529187920&type=3>

KIM JEST Kate O'Mara I DLACZEGO WARTO JĄ POZNAĆ?

„Nie jestem Polką i nie mam żadnych polskich korzeni, ale dorastałam w Leconfield przez wiele lat i oboje moi rodzice służyli w RAF'ie. Opiekowałam się grobami lotników, kilkoma polskimi. Zawsze smucił mnie ich widok, gdyż były opuszczone i myślałam o tym, że leżący w nich lotnicy zostali pochowani tak daleko od swych domów. W celu zdobycia funduszy na uhonorowanie ich zasług zorganizowaliśmy zbiórkę pieniędzy na ten cel podczas imprezy w stylu lat 40-tych. Impreza była udana, ale cały proces organizacji uroczystości trwał kilka lat. Bardzo zależy mi na tym, aby polskie społeczeństwo wiedziało jak bardzo my- Brytyjczycy Was szanujemy i że zawsze będziemy pamiętać o zasługach oddanych naszemu krajowi”.

Kate

Pani **Kate O'Mara** to pasjonatka historii wojskowości. Od dawna interesuje się losami polskich pilotów czasu II wojny światowej.

Z jej inicjatywy
17 listopada 2013 r.

w Leconfield
w Kościele św. Katarzyny została
odsłonięta tablica upamiętniająca
pilotów z 302. Dywizjonu
Myśliwskiego „Poznańskiego”.

Hołd dla Dywizjonu 302

Niedziela, 17 listopada
kościół św. Katarzyny w
Leconfield koło Beverley,
godz. 14.30

W imieniu organizatorki wydarzenia,
wielkiej pasjonatki historii, Ms Kate
O'Mara mamy zaszczyt zaprosić Państwa
na wyjątkową uroczystość.

Ucznijmy razem pamięć polskich
lotników z Dywizjonu 302 zasłużonych w
bohaterskiej walce podczas bitwy o Anglię.

To ważny dzień dla całej Polonii.
Nie może tam Państwa zabraknąć.

Z całego serca zapraszamy!

Irena Sendziers Polish School
Polska Szkoła
im. Ireny Sendzierskiej
www.eduhull.pl

Na zdjęciu: Kate O'Mara w środku . St. Catherine's Church w Leconfield, listopad 2013.

Inne zdjęcia z uroczystości znajdziesz na stronie:

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.726410470720990.1073741833.475074529187920&type=3>

Bibliografia:

1. Foster Mary, *A Pictorial History of RAF Leconfield 1937 – 2015*, United Kingdom 2016.
2. Haładaj Norbert, *II wojna światowa. 80. rocznica wybuchu. Świat*, Warszawa 2019.
3. Sojda Grzegorz, Śliżewski Grzegorz, Hodyra Piotr, *Ci cholerni Polacy! Polskie Siły Powietrzne w Bitwie o Anglię*, Warszawa 2016.
4. Śliżewski Wojciech, *Wojna na pociski i pisma. 302 „Poznański” Dywizjon Myśliwski w 1940 roku*, Oświęcim 2019.
5. Zieliński Józef, Matusiak Wojtek, Gretzyngier Robert, *Lotnicy polscy w Bitwie o Anglię*, Warszawa 2015.
6. https://pl.wikipedia.org/wiki/Bitwa_o_Angli%C4%99 (dostęp 10 października 2015 roku).

Treść prezentacji opracowała: mgr Natalia Bartoń

Polska Szkoła im. Ireny Sendlerowej w Hull, październik 2015

Uaktualnienie materiału: lipiec 2019